

LÍFSVIRÐING
DÁNARAÐSTOÐ

NÓVEMBER 2019

AÐFERÐ

HELSTU NIÐURSTÖÐUR

ÍTARLEGAR NIÐURSTÖÐUR

BLS. 3

BLS. 4

BLS. 6

SP1: AFSTAÐA TIL DÁNARAÐSTOÐAR

SP2: ÁSTÆÐA ANDSTÖÐU VIÐ DÁNARAÐSTOÐ

SP3: AÐFERÐIR VIÐ DÁNARAÐSTOÐ

Bls.

6

10

11

MARKMIÐ OG FRAMKVÆMD

Könnun þessi er gerð af Maskínu fyrir Lífsvirðingu. Hún er um viðhorfa lmennings til dánaraðstoðar.

Könnunin var lögð fyrir Þjóðgátt Maskínu sem er þjóðhópur fólks (e. Panel) sem er dreginn fyrir tilviljun úr þjóðskrá. Könnunin fór fram á netinu dagana 19. - 25. nóvember 2019. Svarendur eru 18 ára og eldri af öllu landinu. Send var á minningtvi svar sinnum á þá sem ekki höfðu svarað.

Svarendur voru 1027 og voru gögnin vigtuð með tilliti til kyns, aldurs og búsetu í samræmi við upplýsingar úr Þjóðskrá. Við vigtun gagna getur birst örlítið misræmi í fjölda tölum og hlutföllum sem orsakast af námundun.

Reykjavík, 2. desember 2019.

Með þökk fyrir gott samstarf,
starfsfólk Maskínu.

STUTTAR SKÝRINGAR Á TÖLFRÆÐIHUGTÖKUM Í SKÝRSLU

Meðaltal í könnunum er mæligildi á svonefnda miðsækni svara. Það segir til um hvar þungamiðja svara við tiltekinni spurningu liggur. Formúla meðaltals í orðum er einfaldlega að tölugildi svara allra þátttakenda eru lögð saman og deilt í með fjölda svara.

Staðalfrávik í könnunum er mæligildi á það hve mikið svör við tiltekinni spurningu sem er mæld á samfelldan kvarða dreifast í kringum meðaltal hennar. Þannig að í tiltekinni viðhorfsspurningu þýðir lágt staðalfrávik að lítil munur sé á viðhorfi svarenda og meira að marka meðaltalsviðhorfið en þegar staðalfrávik er hátt, sem myndi þýða að meiri munur væri á viðhorfi svarenda.

Vikmörk eru talnabil utan um meðaltal sem inniheldur raunverulegt meðaltal í þýði (allir) með 95% vissu.

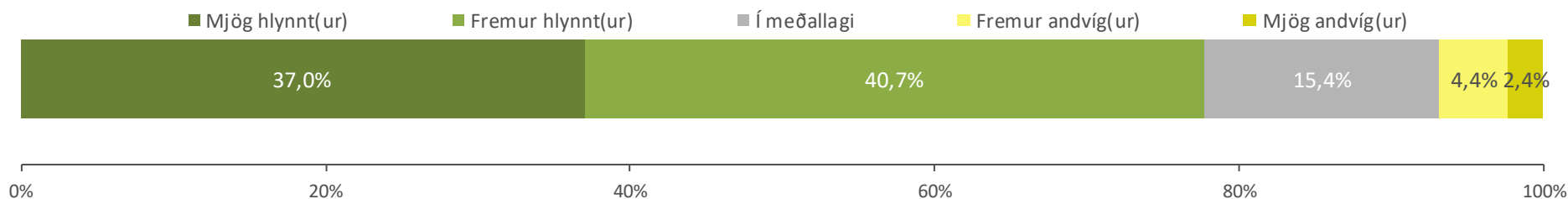
T-próf er notað til að meta hvort marktækur munur sé á meðaltölum tveggja hópa þegar svörin eru á kvarða.

ANOVA er skammstöfun á Analysis of Variance sem hefur ýmist verið nefnt ferkagreining eða dreifigreining á íslensku. ANOVA er notað til að meta hvort marktækur munur sé á meðaltölum tveggja eða fleiri hópa þegar svörin eru á kvarða.

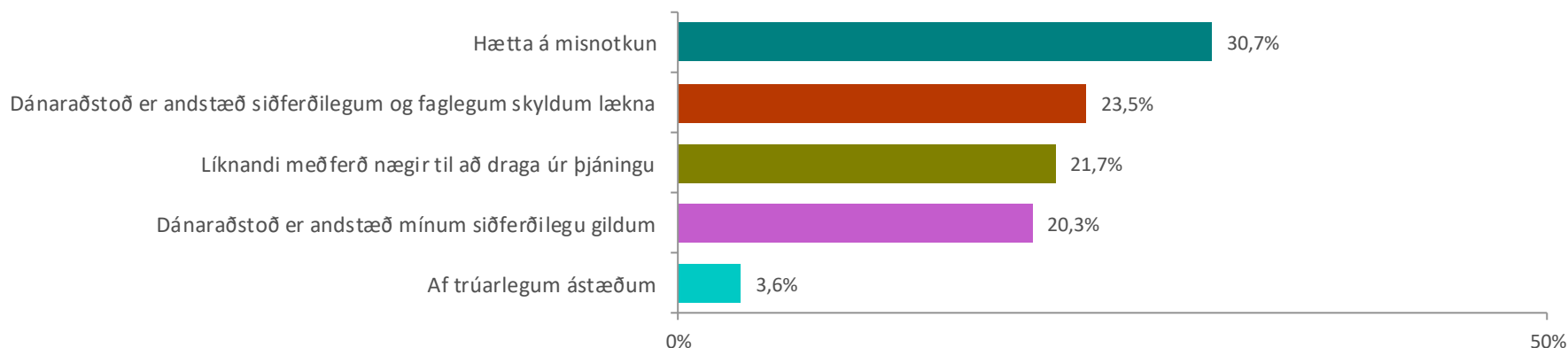
Kí-kvaðrat próf er notað til að meta hvort marktækur munur sé á tveimur eða fleiri hópum þegar svörin eru ekki á kvarða.

Ertu hlynnt(ur) eða andvíg(ur) því að einstaklingur geti fengið aðstoð við að binda enda á líf sitt (dánaraðstoð) ef hann er haldinn sjúkdómi eða ástandi sem hann upplifir óbærilegt og metið hefur verið ólæknandi?

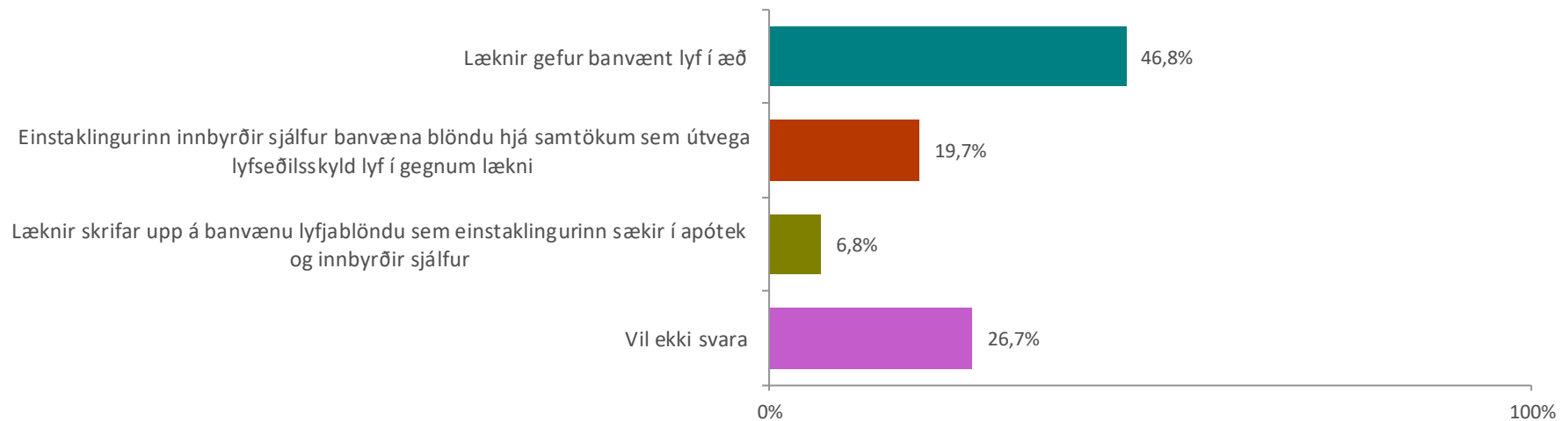
Hver er ástæða þess að þú ert andvígur dánaraðstoð? - Heildarmat*

*Svarendur sem voru andvígir dánaraðstoð voru beðnir um að segja hver væri ástæðan væri fyrir því með því að velja þrjú helstu atriðin á ofangreindum lista og raða þeim þar sem fyrsta val var helsta ástæðan og svo annað og þriðja val.

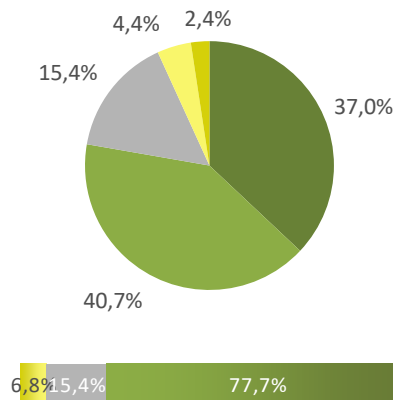
Hvaða leið af eftirtöldum aðferðum við dánaraðstoð telur þú að Íslendingar ættu að taka upp ef dánaraðstoð yrði lögleyfð?

Sp. 1. Ertu hlynnt(ur) eða andvíg(ur) því að einstaklingur geti fengið aðstoð við að binda enda á líf sitt (dánaraðstoð) ef hann er haldinn sjúkdómi eða ástandi sem hann upplifir óbærilegt og metið hefur verið ólæknandi?

	Fjöldi	%
Mjög hlynnt(ur) (5)	342	37,0
Fremur hlynnt(ur) (4)	377	40,7
Í meðallagi (3)	143	15,4
Fremur andvíg(ur) (2)	41	4,4
Mjög andvíg(ur) (1)	22	2,4
Gild svör	925	100,0
Gildir svarendur	925	90,1
Svöruðu ekki	102	9,9
Heildarfjöldi	1027	100,0

Meðaltal	4,06
Vikmörk á meðaltalið	+/-0,06
Staðalfrávik	0,96

Hér er reiknað meðaltal á fimm punkta kvarða þar sem valmöguleikinn „Mjög hlynnt(ur)“ fær gildið 5 en valmöguleikinn „Mjög andvíg(ur)“ fær gildið 1, aðrir svarkostir eru þar á milli.

AFSTAÐA TIL DÁNARAÐSTOÐAR

Sp. 1. Ertu hlynt(ur) eða andvíg(ur) því að einstaklingur geti fengið aðstoð við að binda enda á líf sitt (dánaraðstoð) ef hann er haldinn sjúkdómi eða ástandi sem hann upplifir óbærilegt og metið hefur verið ólæknandi?

	Gild svör	Hlynt(ur)	Í meðallagi	Andvíg(ur)	
	Fjöldi	%	%	%	
Allir	925	77,7	15,4	6,8	4,06
Kyn					
Karl	483	76,6	15,2	8,2	4,04
Kona	442	79,0	15,7	5,3	4,07
Aldur*					
18-29 ára	223	85,0	11,3	3,7	4,18
30-39 ára	180	84,7	12,6	2,7	4,27
40-49 ára	161	80,7	14,4	4,8	4,18
50-59 ára	171	74,0	17,8	8,3	3,95
60 ára og eldri	190	63,4	21,9	14,7	3,70
Búseta					
Reykjavík	345	80,7	13,0	6,3	4,10
Nágr.sveitarfélög Rvk.	247	74,4	19,2	6,4	4,03
Suðurland og Reykjanes	143	78,0	14,3	7,7	4,01
Vesturland og Vestfirðir	57	77,0	18,3	4,7	4,05
Norðurland	93	75,5	15,8	8,7	4,03
Austurland	40	78,0	12,8	9,2	4,08
Menntun					
Grunnskólapróf	138	78,0	13,1	8,9	4,11
Framhaldsskólapróf/lönnmenntun	287	77,7	14,0	8,3	3,99
Háskólapróf	476	77,4	16,9	5,7	4,08

*Marktækur munur á milli hópa skv. ANOVA prófi ($p < 0,05$).

Hér má sjá greiningu eftir bakgrunni svarenda. Þegar meðaltöl eru greind er marktækur munur tilgreindur með stjörnumerkingu auk þess sem láréttar súlur sem sýna meðaltöl hópanna eru dökkgrár.

Sp. 1. Ertu hlynt(ur) eða andvíg(ur) því að einstaklingur geti fengið aðstoð við að binda enda á líf sitt (dánaraðstoð) ef hann er haldinn sjúkdómi eða ástandi sem hann upplifir óbærilegt og metið hefur verið ólæknandi?

	Gild svör	Hlynt(ur)	Í meðallagi	Andvíg(ur)	
	Fjöldi	%	%	%	
Allir	925	77,7	15,4	6,8	4,06
Heimilistekjur					
Lægri en 400 þúsund	129	80,8	10,7	8,5	4,08
400 til 549 þúsund	85	80,1	14,2	5,7	4,06
550 til 799 þúsund	153	78,6	18,4	3,1	4,12
800 til 999 þúsund	132	75,5	15,7	8,8	4,02
Milljón til 1.199 þúsund	144	77,9	18,9	3,2	4,02
1.200 þúsund eða hærr	174	77,7	15,9	6,4	4,16
Hjúskaparstaða					
Gift/Kvæntur/Í sambúð	686	77,1	16,1	6,8	4,04
Einhleyp(ur)	158	77,5	14,1	8,4	4,08
Fráskilin(n)/Ekkja/Ekkill	61	80,1	14,5	5,4	4,03
Heimilisgerð*					
Ein(n) á heimili	132	74,8	17,4	7,9	3,98
Fullorðin(n)/Fullorðnir með 1-2 börn	307	84,1	13,6	2,3	4,27
Fullorðin(n)/Fullorðnir með 3 börn eða fleiri	75	75,7	16,4	8,0	3,90
Tveir eða fleiri fullorðnir, engin börn	388	73,2	16,6	10,2	3,92

*Marktækur munur á milli hópa skv. ANOVA prófi ($p < 0,05$).

Hér má sjá greiningu eftir bakgrunni svarenda. Þegar meðaltöl eru greind er marktækur munur tilgreindur með stjörnumerkingu auk þess sem láréttar súlur sem sýna meðaltöl hópanna eru dökkgráar.

Sp. 1. Ertu hlynt(ur) eða andvíg(ur) því að einstaklingur geti fengið aðstoð við að binda enda á líf sitt (dánaraðstoð) ef hann er haldinn sjúkdómi eða ástandi sem hann upplifir óbærilegt og metið hefur verið ólæknandi?

	Gild svör		Í meðallagi		Andvíg(ur)
	Fjöldi	Hlynt(ur) %	%	%	
Allir	925	77,7	15,4	6,8	4,06
Hvaða flokk myndir þú kjósa ef kosið yrði til Alþi					
Flokk fólksins	28	74,5	21,2	4,4	4,09
Framsóknarflokkinn	30	68,3	12,1	19,6	3,73
Miðflokkinn	66	71,9	16,6	11,4	3,98
Pírata	84	86,8	9,0	4,2	4,31
Samfylkinguna	123	76,3	17,7	6,0	4,04
Sjálfstæðisflokkinn	121	75,6	18,2	6,2	4,04
Viðreisn	75	83,2	12,3	4,5	4,13
Vinstrihreyfinguna - grænt framboð	67	76,4	16,2	7,4	3,97

Ekki var marktækur munur á milli hópa.

Hér má sjá greiningu eftir bakgrunni svarenda

ÁSTÆÐA ANDSTÖÐU VIÐ DÁNARAÐSTOÐ

Sp. 2. Hver er ástæða þess að þú ert andvíg(ur) dánaraðstoð?

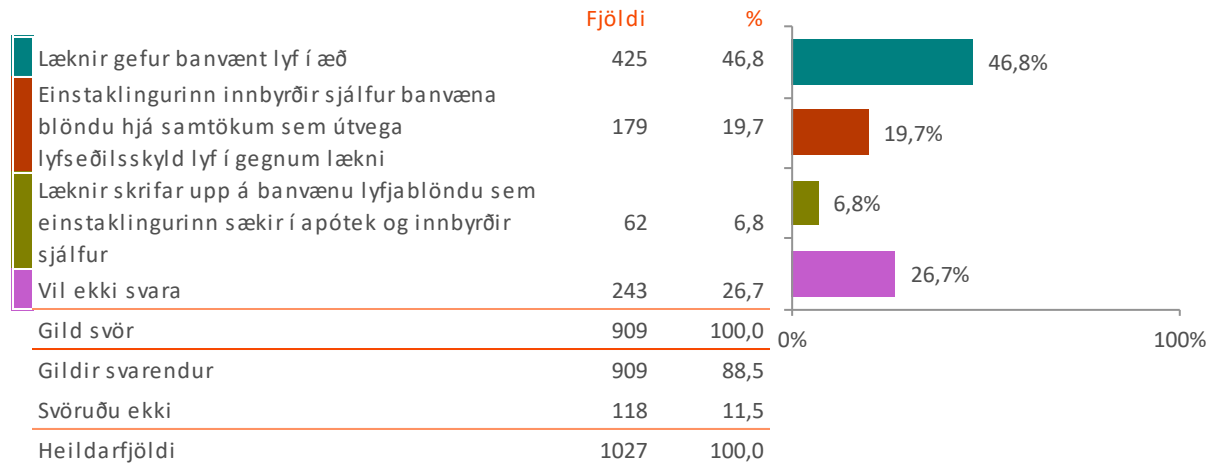
	Fyrsta val		Annað val		Þriðja val		Heildarmat*	Bar chart %
	Fjöldi	%	Fjöldi	%	Fjöldi	%	%	
Hætta á misnotkun	19	38,8	13	27,6	5	12,9	30,7	30,7%
Dánaraðstoð er andstæð siðferðilegum og faglegum skyldum lækna	12	24,9	8	18,0	12	30,5	23,5	23,5%
Líknandi meðferð nægir til að draga úr þjáningu	4	8,9	17	36,5	12	30,6	21,7	21,7%
Dánaraðstoð er andstæð mínum siðferðilegu gildum	12	23,8	7	15,3	8	20,3	20,4	20,4%
Af trúarlegum ástæðum	2	3,7	1	2,6	2	5,7	3,6	3,6%
Gild svör	48	100,0	45	100,0	38	100,0	100,0	
Gildir svarendur	48	4,7	45	4,4	38	3,7		
Fengu ekki spurningu*	964	93,9	964	93,9	964	93,9		
Svöruðu ekki	15	1,4	18	1,7	25	2,4		
Heildarfjöldi	1027	100,0	1027	100,0	1027	100,0		

*Svarendur sem voru andvígir dánaraðstoð voru beðnir um að segja hver væri ástæðan væri fyrir því með því að velja þrjú helstu atriðin á ofangreindum lista og raða þeim þar sem fyrsta val var helsta ástæðan og svo annað og þriðja val. Til þess að fá nákvæmara heildarmat var það reiknað með því að gefa fyrsta vali vægið 3, öðru vali vægið 2 og þriðja vali vægið 1.

Fyrir valmöguleikann „Hætta á misnotkun“ yrði þetta t.d. reiknað á eftirfarandi hátt: $[(38,8 \times 3) + (27,6 \times 2) + (12,9 \times 1)] / 6 = 30,7\%$.

Sp. 3. Hvaða leið af eftirtöldum aðferðum við dánaraðstoð telur þú að Íslendingar ættu að taka upp ef dánaraðstoð yrði lögleyfð?

Sp. 3. Hvaða leið af eftirtöldum aðferðum við dánaraðstoð telur þú að Íslendingar ættu að taka upp ef dánaraðstoð yrði lögleyfð?

	Gild svör	Læknir gefur banvænt lyf í æð	Einstaklingurinn innbyrðir sjálfur banvæna blöndu hjá samtökum sem útvega lyfseðilsskyld lyf í gegnum lækni	Læknir skrifar upp á banvænu lyfjablöndu sem einstaklingurinn sækir í apótek og innbyrðir sjálfur	Vil ekki svara
	Fjöldi	%	%	%	%
Allir	909	46,8	19,7	6,8	26,7
Kyn					
Karl	472	46,6	19,1	6,2	28,0
Kona	437	46,9	20,4	7,5	25,2
Aldur*					
18-29 ára	221	57,0	22,1	5,5	15,4
30-39 ára	178	53,3	22,8	8,2	15,7
40-49 ára	158	37,8	23,5	6,9	31,8
50-59 ára	170	41,7	17,1	9,1	32,2
60 ára og eldri	183	40,6	13,0	4,9	41,5
Búseta					
Reykjavík	342	46,0	22,1	6,9	24,9
Nágr.sveitarfélög Rvk.	241	44,4	19,6	8,2	27,8
Suðurland og Reykjanes	138	44,8	15,9	6,7	32,5
Vesturland og Vestfirðir	57	59,9	13,7	4,3	22,1
Norðurland	91	51,1	23,0	4,8	21,1
Austurland	40	45,6	13,9	6,1	34,4
Menntun*					
Grunnskólapróf	134	50,1	11,1	6,0	32,8
Framhaldsskólapróf/Iðnmenntun	282	51,5	18,3	4,4	25,7
Háskólapróf	473	42,5	23,4	8,4	25,7

*Marktækur munur á milli hópa skv. Kíkvaðrat prófi ($p < 0,05$).

Hér má sjá greiningu eftir bakgrunni svarenda. Þegar hlutföll eru greind er marktækur munur tilgreindur með stjörnumerkingu auk þess sem hlutfallstölur eru feiltitaðar þar sem munar mestu í hverjum dálki og munurinn er a.m.k. 10 prósentustig. Græni liturinn merkir hæsta gildið og rauði liturinn lægsta gildið.

Sp. 3. Hvaða leið af eftirtöldum aðferðum við dánaraðstoð telur þú að Íslendingar ættu að taka upp ef dánaraðstoð yrði lögleyfð?

	Gild svör	Læknir gefur banvænt lyf í æð	Einstaklingurinn innbyrðir sjálfur banvæna blöndu hjá samtökum sem útvega lyfseðilsskyld lyf í gegnum lækni	Læknir skrifar upp á banvænu lyfjablöndu sem einstaklingurinn sækir í apótek og innbyrðir sjálfur	Vil ekki svara
	Fjöldi	%	%	%	%
Allir	909	46,8	19,7	6,8	26,7
Heimilistekjur					
Lægri en 400 þúsund	129	53,5	18,5	3,7	24,4
400 til 549 þúsund	86	47,7	16,1	5,3	30,9
550 til 799 þúsund	152	38,9	19,8	12,0	29,4
800 til 999 þúsund	129	53,6	18,6	7,0	20,8
Milljón til 1.199 þúsund	144	45,2	25,4	7,9	21,5
1.200 þúsund eða hærr	173	46,6	20,2	7,4	25,8
Hjúskaparstaða					
Gift/Kvæntur/Í sambúð	674	46,9	19,2	6,9	27,0
Einhleyp(ur)	157	45,2	23,8	5,5	25,6
Fráskilin(n)/Ekkja/Ekkill	61	46,6	17,7	9,0	26,7
Heimilisgerð					
Ein(n) á heimili	130	43,0	19,5	4,1	33,4
Fullorðin(n)/Fullorðnir með 1-2 börn	305	46,4	23,3	8,2	22,1
Fullorðin(n)/Fullorðnir með 3 börn eða fleiri	72	45,8	19,3	8,8	26,1
Tveir eða fleiri fullorðnir, engin börn	382	48,0	17,5	6,3	28,2

Ekki var marktækur munur á milli hópa.

Hér má sjá greiningu eftir bakgrunni svarenda

Sp. 3. Hvaða leið af eftirtöldum aðferðum við dánaraðstoð telur þú að Íslendingar ættu að taka upp ef dánaraðstoð yrði lögleyfð?

	Gild svör	Læknir gefur banvænt lyf í æð	Einstaklingurinn innbyrðir sjálfur banvæna blöndu hjá samtökum sem útvega lyfseðilsskyld lyf í gegnum lækni	Læknir skrifar upp á banvænu lyfjablöndu sem einstaklingurinn sækir í apótek og innbyrðir sjálfur	Vil ekki svara
	Fjöldi	%	%	%	%
Allir	909	46,8	19,7	6,8	26,7
Hvaða flokk myndir þú kjósa ef kosið yrði til Alþingis í dag?*					
Flokk fólksins	28	47,3	8,8	6,2	37,7
Framsóknarflokkinn	29	51,7	13,6	0,0	34,7
Miðflokkinn	66	48,4	10,5	10,8	30,4
Pírata	83	37,3	40,5	11,3	10,9
Samfylkinguna	119	47,2	13,5	7,9	31,3
Sjálfstæðisflokkinn	120	55,5	16,7	7,2	20,6
Viðreisn	74	43,4	26,8	8,6	21,2
Vinstrihreyfinguna - grænt framboð	68	48,0	13,8	8,2	30,1

*Marktækur munur á milli hópa skv. Kíkvaðrat prófi ($p < 0,05$).

Hér má sjá greiningu eftir bakgrunni svarenda. Þegar hlutföll eru greind er marktækur munur tilgreindur með stjörnumerkingu auk þess sem hlutfallstölur eru feitlitaðar þar sem munar mestu í hverjum dálki og munurinn er a.m.k. 10 prósentustig. Græni liturinn merkir hæsta gildið og rauði liturinn lægsta gildið.